

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Інженерно-будівельний інститут
Кафедра філософії, політології, психології та права

СИЛАБУС
освітньої компоненти – ОК 1

Історія України та української культури

Освітній рівень	перший (бакалаврський)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	13	Механічна інженерія
Спеціальність	133	Галузеве машинобудування
Освітня програма	Будівельна техніка та автомобілі	
Обсяг дисципліни	4 кредити ECTS (120 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	2 реферати, контрольна робота	
Форми семестрового контролю	іспит	

Викладач: Шишко Олександр Григорович, д. і. н., доцент, професор кафедри філософії, політології, психології та права super.adlerhorst@ogasa.org.ua

В процесі навчання даної дисципліни студенти **ВИВЧАЮТЬ УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ ПРОЦЕС ТА УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ ЯК ЦІЛІСТЬ В ЇЇ ІСТОРИЧНИЙ ДИНАМІЦІ ВІД НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ ДО СЬОГОДЕННЯ, В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ І ЦИВІЛІЗАЦІЇ.**

Передумовами для вивчення цієї дисципліни є необхідні базові знання з історії України, які були отримані при вивченні її у школі.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Знання і розуміння засад технологічних, фундаментальних та інженерних наук, що лежать в основі галузевого машинобудування відповідної галузі.

ПРН6. Відшуковувати потрібну наукову і технічну інформацію в доступних джерелах, зокрема, іноземною мовою, аналізувати і оцінювати її.

ПРН10. Розуміти проблеми охорони праці та правові аспекти інженерної діяльності у галузевому машинобудуванні, навички прогнозування соціальних й екологічних наслідків реалізації технічних завдань.

Диференційовані результати навчання:

знати:

- основні поняття з тем історії України та культури;
- принципи та методи аналізу історії та культури;
- методологічні основи курсу «Історії України та української культури»: антропологічний, соціологічний, філософський, формаційний підхід до вивчення історії та культури;
- тлумачення історії в різні історичні періоди, внесок зарубіжних і українських учених в її наукове обґрунтування;
- періодизацію історичних епох та подій за сферами діяльності людини в різні періоди: від найдавніших часів до сучасності;
- культурні цінності, їх значення в історії та сучасності;
- орієнтуватися в історичних подіях та датах;
- різновиди матеріальної та духовної культури;
- стилі матеріальної культури в різні історичні періоди;

володіти:

- історичними джерелами та науковою літературою з історії України та української культури;
- базовим категоріально-понятійним апаратом історичної науки та культури;

- методами і навичками культури мислення, вміння аргументовано, переконливо викладати власні погляди.

розуміти:

- історичний процес у його різноманітності і суперечливості, взаємозв'язку та взаємозалежності;
- соціально-економічний, політичний та культурний розвиток українських земель від найдавніших часів до сучасності, проблеми періодизації історії;
- системний зв'язок всіх складових культури – мистецтва, літератури, релігії, етнографії, матеріальної культури, наукового знання, усіх духовних цінностей культури України;

вміти:

- пояснювати значення історичних процесів в процесі гармонійного розвитку особистості та суспільства;
- робити висновки про категорії та основні поняття історії;
- пояснювати принципи та методи аналізу історії;
- усвідомлювати суть поняття «історія», особливості розвитку на різних історичних етапах, проаналізувати сучасне трактування цього терміну інтерпретувати особливості національної культури українського народу, його духовні цінності та пріоритети;
- аналізувати культурний розвиток України в різні історичні епохи;
- аналізувати тенденції розвитку національної культури в контексті світового культурного процесу;
- робити висновки про відродження та перспективи розвитку української культури в умовах державної незалежності;
- визначати основні форми і напрями розвитку національної культури, види, стилі і жанри мистецтв.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№п/п	Назва тем	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна
1.1	Вступ. Предмет і завдання курсу. Поняття і сутність культури.	2	2		2
1.2	Стародавня історія України.	2	2		2

1.3	Русь-Україна у IX-XII століттях. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава).	2	2		4
1.4	Культура Русі-України.	2	2		4
1.5	Українські землі у складі іноземних держав. Кримське ханство. Феномен українського козацтва.	2	2		4
1.6	Національно-визвольна війна українського народу середини XVII століття.	2	2		4
1.7	Гетьманщина та її скасування (друга половина XVII – XVIII ст.). Українське бароко.	2	2		4
1.8	Українське національне відродження XIX ст. Українська культура XIX ст. - початку XX ст.	2	2		4
1.9	Українська національно-демократична революція 1917-1921 рр.: Українська Центральна Рада.	2	2		4
1.10	Українська національно-демократична революція 1917-1921 рр.: боротьба за державну незалежність України.	2	2		4
1.11	Україна у 20-30-ті рр. XX ст. Українська радянська культура.	2	2		4
1.12	Україна в роки Другої світової війни (1939-1945). Українська культура воєнної доби.	4	4		6
1.13	Україна й українська радянська культура (1945-1990 рр.).	2	2		4
1.14	Україна в умовах будівництва суверенної держави (90-і рр. XX ст. – початок XXI ст.). Культура незалежної України. Революція Гідності. Сучасна російсько-українська війна.	4	4		6
	Всього	32	32		56

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо здачі іспиту з дисципліни «Історія України та української культури» складає 60 і 100 балів і може бути досягнутий такими засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
Поточне опитування	5	10	25
Реферати	2	15	25
Контрольна робота	1	5	10
Контроль знань:			
- Поточний контроль знань (стандартизовані тести), або	2	30	40
- Підсумковий (семестровий) контроль знань	1		
Разом		60	100

Тематика індивідуальних та/або групових завдань

З дисципліни передбачено виконання:

- контрольної роботи;
- двох рефератів.

Контрольна робота – як вид індивідуального завдання для студента сприяє більш поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Написання рефератів з проблем історії України та української культури є однією з форм підготовки до наукової роботи, є самостійною роботою. У процесі підготовки реферату можна виділити декілька етапів: осмислення теми та інформаційний пошук (пошук джерел і літератури), вивчення зібраних матеріалів, написання реферату і захист його на занятті. За темами реферати є проблемними та персоніфікованими, що дає можливість значно оживити історію України й культурні процеси. Особливі вимоги до реферату: змістовність, логічна послідовність викладу матеріалу, лаконічність, органічний зв'язок викладу окремих питань. Реферат складається зі вступу, основної частини, висновків та списку літератури.

Два рази за семестр проводяться експрес контроль знань – стандартизовані тести (20 тестових питань), наприклад:

1. У якому Універсалі було проголошено?

"...Віднині Україна стає Українською Народною Республікою. Не відділяючись від Російської Республіки...ми твердо станемо на нашій землі, щоб силами нашими допомогти всій Росії"

- а) I Універсал;
- б) II Універсал;
- в) III Універсал;
- г) IV Універсал.

2. «Розстріляне відродження» – умовна назва

а) покоління українських політичних діячів часів Української революції, знищених під час Великого терору 1930-х років;

б) групи українських «буржуазних спеціалістів», розстріляних у ході боротьби зі «шкідництвом» у 1920-х – 1930-х роках;

в) літературно-мистецької генерації України 1920-х – 1930-х років, яка була репресована сталінським режимом;

г) плеяди видатних українських учених, засуджених у 1930-х роках у справі «Спілки визволення України».

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних занять і оцінюється сумою набраних балів. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. Поточний контроль проводиться у формі письмового експрес-контролю.

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Грицак Ярослав. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ : Портал, 2022.
2. Курико Віра. Мазепа. Право на шаблю. Київ : Портал, 2021. 144 с.
3. Лотоцький Антін. Галицько-Волинська держава. Київ : Лілея-НВ, 2020. 64 с.
4. Мицик Юрій, Бажан Олег. Від трипільців до кіборгів. Коротка історія України України. Київ : Кліо, 2020.
5. Мокрик Родомир. Бунт проти імперії: українські шістдесятники. Київ : А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2023.
6. Навігатор з історії України. Повоєнний СРСР. Київ : Портал, 2023. 204 с.

Допоміжна література

1. Боган С. М. Повстанці Одещини і Придністров'я. Антикомуністичний повстансько-партизанський рух на Південному Заході України у 1920-1923 рр. Київ : Видавництво «Гамазин», 2013.

2. Голодомор 1932-1933 років в Україні: документи і матеріали / Упоряд. Р. Я. Пиріг; НАН України. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007.
3. Скоропадський П. Спогади: кінець 1917 – грудень 1918 / пер. з рос. Е. Соловей ; упоряд. І. Гирич. Київ : Наш формат, 2017. 456 с.
4. Смолій В. А., Степанков В. С. Богдан Хмельницький. Київ : Наукова думка, 1995. 260 с.
5. Українська Центральна Рада: документи і матеріали. У 2 т. Київ, 1996-1997.
6. Універсали Богдана Хмельницького. 1648-1657. Київ : «Альтернативи», 1998. 415 с.
7. Шишко О. Г. Політичний терор більшовицької влади в Одеській губернії (січень 1918 р. – березень 1922 р.) [Текст] : монографія. Одеса: Освіта України, 2019. 340 с.
8. <http://www.kplavra.kiev.ua/> – Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник.
9. <http://litopys.org.ua/> <http://litopys.kiev.ua/> – Літописи, історія, культура.